

Schapsplan Rottemeren 2030

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Introductie.....	4
1.1 Het Schapsplan.....	4
1.2 Het Recreatieschap Rottemeren.....	4
1.3 Recreatie als spel van vraag en aanbod.....	4
1.4 Relaties met andere plannen.....	5
1.5 Werkwijze.....	6
1.6 Leeswijzer.....	6
Hoofdstuk 2 De Rottemeren, recreëren aan de Rotte.....	7
2.1 Werkingsgebied en beheergebied.....	7
2.2 Recreatieve karakteristieken.....	7
2.2.1 Beschikbaarheid.....	7
2.2.2. Bereikbaarheid.....	10
2.2.3 Bekendheid.....	11
2.2.4 Bruikbaarheid.....	12
2.2.5 Betrokkenheid.....	14
2.3 Ontwikkelingen en trends.....	15
2.3.1 Ruimtelijke ontwikkelingen.....	15
2.3.2 Uitbreidingen schap.....	16
2.3.3 Demografische en maatschappelijke ontwikkelingen.....	16
2.3.4 Recreatieve ontwikkelingen en trends.....	18
2.4 Hoofdopgaven.....	19
2.4.1 Beschikbaarheid.....	19
2.4.2 Bereikbaarheid.....	19
2.4.3 Bekendheid.....	20
2.4.4 Bruikbaarheid.....	20
2.4.5 Betrokkenheid.....	21
Hoofdstuk 3 Visie.....	22
3.1 De Rottemeren in 2030.....	22
3.2 De Rotte, van oorsprong tot dam.....	22
3.3 Behoud van open gebieden.....	23
3.4 Verbinden en verknopen.....	25
Hoofdstuk 4 Richtlijnen en Programma.....	27

4.1 Richtlijnen	27
4.2 Programma.....	28
4.3 Overige projecten.....	30
4.4 Koppeling Programma met thema's van de visie	31
4.5 Omgang met initiatieven van derden.....	31
Hoofdstuk 5 Financiële paragraaf	33
5.1 Kosten Programma.....	33
5.2 Onderbouwing financiële dekking programma.....	34

Hoofdstuk 1 Introductie

1.1 Het Schapsplan

Het recreatieschap Rottemeren ontwikkelt en beheert de openbare recreatiegebieden in de regio Rotterdam, Lansingerland en Zuidplas. In dit schapsplan zijn de ambities van het recreatieschap voor de periode tot 2020 opgetekend. Deze ambities zijn uitgewerkt in ontwikkelingsrichtingen van deelgebieden. Voor deze ontwikkelingsrichtingen zijn concrete projecten en acties benoemd waarbij tevens is aangegeven welk beheerregime daarbij van toepassing is. Hiermee biedt het schapsplan een afwegingskader voor het bestuur waarbij ambities en doelen enerzijds en beschikbare middelen voor ontwikkeling en beheer anderzijds in overweging worden genomen. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de financiering van de plannen deugdelijk moet zijn, los van de herkomst van middelen. Het schapsplan vormt daarmee het uitgangspunt voor het ontwikkelen en uitvoeren van beheerplannen, inrichtingsplannen en financiële besluitvorming van het Schapsbestuur.

1.2 Het Recreatieschap Rottemeren

Het Recreatieschap Rottemeren is formeel opgericht op 12 januari 1967. De deelnemers in het huidige Recreatieschap zijn de provincie Zuid-Holland en de gemeenten Rotterdam, Zuidplas en Lansingerland. Het Recreatieschap is een samenwerkingsverband tussen deze deelnemers op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. In de Gemeenschappelijke regeling van het Recreatieschap Rottemeren staat opgenomen dat het recreatieschap binnen haar werkingsgebied tot taak heeft om in onderlinge samenhang:

- de bovengemeentelijke belangen van de openluchtrecreatie te behartigen;
- de belangen van de natuurbescherming te behartigen;
- natuur- en landschapsschoon te bewaken en bevorderen.

1.3 Recreatie als spel van vraag en aanbod

Een van de belangrijkste doelstellingen van het schap is het vertegenwoordigen van de belangen van de openluchtrecreatie. Het schapsplan is er op gericht om vraag en aanbod van recreatiemogelijkheden optimaal af te stemmen. De vraag bestaat uit de recreatiebehoefte van de deelnemers van het schap. In het bijzonder de deelnemende gemeenten, maar ook andere inwoners uit provincie Zuid-Holland. Het aanbod bestaat uit het grondgebied van de Rottemeren, de ruimtelijke kwaliteiten van dat gebied, maar ook de specifieke voorzieningen die zijn ontwikkeld voor buitenrecreatie. Het aanbod van de Rottemeren staat niet op zich, maar sluit aan en creëert synergie met ander groene buitenruimte in de regio. Het schap ondersteunt de initiatieven van gemeenten op gebied van sport en gezondheid, duurzaamheid en innovatie, door hoogwaardige voorzieningen voor sport en spel beschikbaar te maken, ontwikkelingen te faciliteren en samenwerking tussen gemeenten te initiëren.

Om goed grip te krijgen op de vraag van (potentiële) recreanten onderscheidt het schapsplan zogenaamde recreatiemotieven. Het recreatiegedrag van Nederlanders wordt steeds diverser. Demografische en sociaaleconomische factoren zeggen steeds minder over de vrijetijdsbesteding van Nederlanders. Om toch in te kunnen spelen op de wensen van de recreant wordt er niet langer alleen naar traditionele doelgroepen gekeken, maar ook naar de motieven die mensen hebben om bepaalde vormen van recreatie te ondernemen.

Onderzoeksbureau Alterra heeft ontdekt dat er vijf belangrijke motieven zijn om recreatieactiviteiten te ondernemen. Deze systematiek wordt inmiddels door meerdere terreinbeheerders gebruikt, waaronder G.Z-H. De belangrijkste onderscheidende factor van motiefgroepen is dat niet de activiteit, maar het motief waarmee die ondernomen wordt de indeling bepaald. Omdat mensen steeds met andere motieven recreëren, behoren ze dan ook niet structureel tot een motiefgroep. De

recreatiemotieven vormen een belangrijke peiler van de analyses, visie en deelsluitwerkingen van dit schapsplan.

Omschrijving recreatiemotieven

Gezelligheid

Gezelligheidszoekers trekken er het liefst samen met anderen op uit. Dat doen ze bij voorkeur in aantrekkelijke groen- en recreatiegebieden. Het is voor deze motiefgroep belangrijk dat de gebieden overzichtelijk, veilig en goed bereikbaar zijn. Of een gebied een hoge natuurwaarde heeft of cultuurhistorisch interessant is, is voor deze recreanten minder belangrijk. De gezelligheidszoeker heeft behoefte aan een hoog voorzieningenniveau. Daarbij valt te denken aan bewegwijzerde (korte) routes en paden, voldoende parkeerplaatsen, speelvoorzieningen, picknickbankjes en horecavoorzieningen.

Er even tussen uit

Deze recreanten zijn er vooral op gericht om even te breken met de activiteiten en omgeving van alledag. Ze waarderen een goed netwerk van paden. Andere voorzieningen zijn minder belangrijk. Deze motiefgroep omvat recreanten die 's avonds na het werk nog even een ommetje maken in een park of groengebied in de buurt, maar ook de recreanten die er een dagje op uit trekken

Interesse

Deze recreanten bezoeken de gebieden uit interesse voor natuur of landschap. Ze willen iets willen leren, geïnformeerd worden over de streek, de natuur of de cultuurhistorie. Deze recreanten zullen de informatieborden in een gebied aandachtig lezen, naar een bezoekerscentrum komen om iets over een gebied te weten te komen, een winkel met streekproducten bezoeken of met een excursie van een beheerder meegaan.

Opgaan

De recreant met motief opgaan is op zoek naar bijzondere gebieden die hij kan ontdekken. Hiervoor is hij bereid relatief ver te reizen. Van drukte en een hoog voorzieningenniveau moet deze recreant niks hebben. Hij stippelt zijn eigen route uit. Recreanten met dit motief hebben weinig behoefte aan informatie ter plaatse. Deze recreant kiest zijn bestemming zorgvuldig uit en probeert voor vertrek al zo veel mogelijk over een gebied te weten te komen.

Uitdaging

Voor deze recreant is het landschap niet meer dan het decor waarin activiteiten zich afspelen. Een groene omgeving is een bonus, maar een stedelijke omgeving mag ook. Het belangrijkste is dat het gebied zo is ingericht dat de recreant zijn gekozen (sport)activiteit probleemloos kan uitvoeren, zoals mountainbiken, skaten, surfen.

1.4 Relaties met andere plannen

Binnen haar werkingsgebied bewaakt het schap de belangen van de openluchtrecreatie. Het schap doet dat niet alleen maar samen met anderen. De Rottemeren bevindt zich in een dynamische omgeving, waar diverse ruimtelijke en beleidsmatige veranderingen op stapel staan. In dit schapsplan wordt beschreven wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn en hoe het schap hiermee omgaat.

1.5 Werkwijze

De werkzaamheden voor het opstellen van dit schapsplan zijn begonnen met een evaluatie van het vorige schapsplan. Hiervoor zijn de bestuurders van het schap gevraagd naar hun ervaringen. Vervolgens zijn verschillende werksessies georganiseerd waarin met een multidisciplinair team de stand van zaken en ontwikkelingen die relevant zijn voor het werk van het schap geanalyseerd. Een analyse van beleidsstukken en ruimtelijke ontwikkelen is een belangrijk onderdeel van deze fase. Ook zijn de resultaten van het recreantenonderzoek dat eens per vier jaar wordt uitgevoerd verwerkt. Omdat het schap veel waarde hecht aan een goede samenwerking met belanghebbenden zijn ambtenaren van de bij het schap aangesloten gemeenten en andere belanghebbenden uitgenodigd om input te leveren voor het schapsplan. Hiervoor zijn twee bijeenkomsten georganiseerd onder de titel 'droomsessies Rottemeren 2030'. Aan de deelnemers van deze sessies werd gevraagd hoe zij de Rottemeren in 2030 het liefst zouden zien. De analyse- en visievormingsfase is afgesloten met een bestuurdersconferentie. De hoofdpogaven die de analysefase heeft opgebracht zijn uitgewerkt tot drie thema's die aan de bestuurders van het schap zijn voorgelegd. De uitkomst van deze bestuurdersconferentie vormt de basis van het visiedeel van dit schapsplan.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het werkingsgebied omschreven en geanalyseerd. De belangrijkste ruimtelijke, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen komen aan bod. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een weergave van de hoofdpogaven die voortkomen uit de analyses. In hoofdstuk 3 wordt de visie op de Rottemeren in 2030 omschreven. Aan de hand van drie thema's wordt uiteengezet hoe dat streefbeeld gerealiseerd kan worden.

Hoofdstuk 2 De Rottemeren, recreëren aan de Rotte

2.1 Werkingsgebied en beheergebied

Het schap maakt onderscheidt tussen werkingsgebied en beheergebied. Het werkingsgebied is het hele gebied waarop de gemeenschappelijke regeling van toepassing is. Binnen het werkingsgebied is het recreatieschap verantwoordelijk voor de ontwikkeling, inrichting en het beheer van recreatiegebieden. Onderdeel van het werkingsgebied zijn de beheergebieden. Dat zijn de delen van het werkingsgebied die door het schap beheerd worden.

Het werkingsgebied van het Recreatieschap Rottemeren is centraal gelegen in de Provincie Zuid-Holland ten noorden van gemeente Rotterdam en tussen de gemeenten Lansingerland en Zuidplas in. Ten noordwesten van het gebied ligt de gemeente Zoetermeer. De stedelijke randen van de gemeenten Rotterdam en Lansingerland grenzen direct aan de bestaande recreatiegebieden van het recreatieschap.

De bevoegdheden die het recreatieschap heeft in het werkingsgebied zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en nader uitgewerkt in o.a. de algemene verordening van het Recreatieschap Rottemeren. In de algemene verordening van het recreatieschap Rottemeren is opgenomen dat het schap tot doel heeft om:

- de recreatieve en toeristische waarden, het recreatief gebruik, het landschap en de natuur in het werkingsgebied te beschermen en in goede banen te leiden;
- met heldere kaders aan te geven wat wel of niet is toegestaan, waarbij de belangen en gedragingen van de bezoeker/gebruiker van het schapsgebied voorop staan;
- duidelijkheid te verschaffen aan de bezoeker/gebruikers van het gebied voor welke taken het schap verantwoordelijk is en welke de verantwoordelijkheid zijn van andere overheden of particuliere organisaties.

2.2 Recreatieve karakteristieken

De recreatieve karakteristieken van de Rottemeren zijn omschreven aan de hand van de vijf b's: beschikbaarheid, bereikbaarheid, bekendheid, betrokkenheid en bruikbaarheid.

2.2.1 Beschikbaarheid

Beschikbaarheid staat voor de aanwezigheid van recreatiegebieden en voorzieningen in het Rottemerengebied. Ook komt de beschikbaarheid van andere elementen die bijdragen aan de beleefbaarheid van de Rottemeren aan bod, waaronder natuur, kunst en cultuurhistorie.

Het recreatiegebied de Rottemeren: eenheid en diversiteit

Het recreatiegebied de Rottemeren bestaat uit een aaneengesloten waterrijk groengebied dat wordt gekarakteriseerd door parkachtige deelgebieden waar diverse activiteiten kunnen plaatsvinden. Dit groengebied bestaat uit diverse deelgebieden die ieder een eigen karakter hebben, maar samen toch een eenheid vormen. Belangrijke verbindende factoren zijn de aaneengesloten ligging van de deelgebieden en de positionering van alle deelgebieden rond de Rotte.

Het groenblauwe casco wordt op enkele plaatsen verstoord door gebiedsvreemde elementen. De A12 met het naastgelegen spoor doorkruist het Rottemerengebied en vormt een fysieke barrière die de eenheid van het gebied doorbreekt. Daarnaast wordt het casco verstoord door de grote oppervlakten kassen, bedrijfsgebouwen en woningen die eigenlijk 'te gast' zijn in het gebied. Doordat de kwaliteit

van deze bebouwing over het algemeen laag is, komt dit de uitstraling en eenheid van het Rottemereengebied niet ten goede.

Het aanbod aan recreatieve voorzieningen in de Rottemeren is zeer gevarieerd. Tabel 1 omvat een overzicht van de deelgebieden en hun belangrijkste recreatieve voorzieningen.

Tabel 1: voorzieningen per deelgebied

Deelgebieden	Kernkwaliteiten	Voorzieningen
Bleiswijkse Zoom	groen en waterrijk	dagcampings, speel- en ligweiden en wandel-, fiets- en ruiterspaden, sauna Thermen Elysium
Hoge Bergse Bos	sport, heuvelachtig landschap, kunst	klimwand, mountainbike parcours, skate parcours, golfbaan, kanoverhuur, wandel- en fietspaden
Lage Bergse Bos	parken en parkachtige terreinen	paviljoen, jeu de boules terrein, dagcamping, wandel- en fietspaden
Nessebos	bos, water, moeras en graslanden	onverharde wandelpaden
Zevenhuizer Zoom	natuur, water, polder	bungalowpark, jachthaven, zwembad, camping, natuurreservaat
Zevenhuizerplas	grote plas, strand, natuureilandjes	watersportvoorzieningen, zandstrand, zwemwater, wandel- en fietspaden

Recreatieve Routes

Langs en door het gebied lopen enkele regionale en één landelijke fietsroute. Daarnaast zijn er twee fietsknooppunten systemen die de Rottemeren aandoen en het recreatiegebied daarmee met stad en ommeland verbinden. In en langs de Rottemeren loopt bovendien een aantal regionale en provinciale wandelverbindingen.

Binnen het recreatiegebied is veruit de meeste infrastructuur voor langzaam verkeer gekoppeld aan de Rotte. De wandel- en fietspaden aan de oevers van de Rotte worden intensief gebruikt. Opvallend is dat het niet mogelijk is om de complete loop van de Rotte van de bron tot mondig te volgen. De verbindingen tussen de paden langs de Rotte en de deelgebieden zijn beperkt. Ook zijn er relatief weinig mogelijkheden om de Rotte over te steken. Wandelaars en fietsers hebben dus relatief weinig mogelijkheden om te variëren in routes. Er zijn diverse ruiterspaden in de Rottemeren. De mogelijkheden tot het rijden van doorgaande routes is echter beperkt. Er wordt gewerkt aan het verbeteren van de verbinding tussen afzonderlijke ruiterspaden.

Natuur

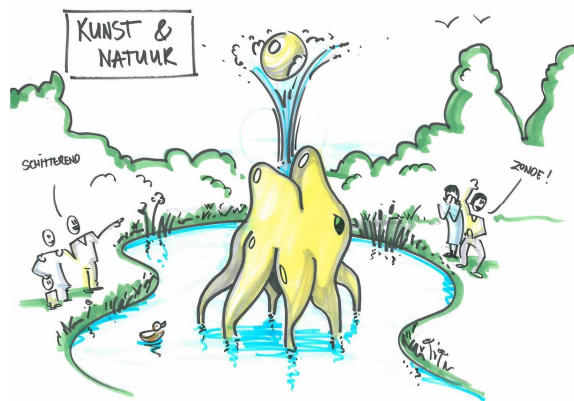
Natuur en landschap vormen het decor van de recreant. Binnen het recreatiegebied de Rottemeren bevindt zich een aantal plekken die bijzondere natuurkwaliteiten herbergen. De bekendste locaties waar de recreant van deze natuurwaarden kan genieten zijn het Koormmolengat, Pekeiland en de Wybertjes. De oudere bosvegetaties in het Lage Bergse Bos en de Bleiswijkse Zoom herbergen diverse vogelsoorten, waaronder een aantal roofvogelpopulaties.

Cultuurhistorie/ landschap

De ontstaansgeschiedenis van de Rottemeren is op veel plaatsen nog zichtbaar. Door de ontvening en ontwatering liggen infrastructuur, bebouwing en water hoog ten opzichte van de polders. Dit wordt een inversielandschap genoemd. Daarmee is er een helder onderscheid tussen door de mens 'geroerde' gebieden (laag) en relatief 'ongeroerde' gebieden (hoog). Op een aantal plaatsen is het historisch polderlandschap bijzonder fraai. Een voorbeeld hiervan is molenviergang in de Tweemanspolder. Er zijn weinig voorzieningen om de ontstaansgeschiedenis van het gebied en de aanwezige cultuurhistorische elementen onder de aandacht van de recreant te brengen. De bruikbaarheid is daarom niet optimaal.

Kunst

Recreëren betekent voor iedereen iets anders en heeft vele gezichten. Eén daarvan is het beleven van kunst. Kunst heeft een belangrijke plaats in de Rottemeren. Diverse kunstwerken verhogen de belevingswaarde van het gebied. Enkele voorbeelden van kunstwerken in de Rottemeren zijn de Trophy 1993, een keramisch kunstwerk, de Wybertjes en het fietstunneltje onder de A12 dat met handbedrukte tegels bekleed is. Om de kunstwerken nog beter beleefbaar te maken werkt het schap aan de ontwikkeling van een kunstroute.

Commerciële voorzieningen

Commerciële voorzieningen vormen een belangrijke aanvulling op het groenblauwe casco en routenetwerk van de Rottemeren. Commerciële voorzieningen dragen bij aan de bruikbaarheid van het gebied en zijn ook qua uitstraling beeldbepalend. In de Rottemeren zijn voorzieningen op gebied van wellness, indoor en outdoor sport en recreatie, kunst, horeca en verblijfsrecreatie. Naast een verbetering van het aanbod voor de recreant zijn commerciële voorzieningen ook een bron van inkomsten voor het schap en dragen zo bij aan de financiering van beheer en onderhoud van de gebieden.

2.2.2. Bereikbaarheid

Hoe goed is de Rottemeren ontsloten voor verschillende vormen van vervoer?

Per auto

De auto is het meest gebruikte vervoermiddel voor een bezoek aan de Rottemeren. Het gebied bevindt zich in een regio die voor het autoverkeer goed ontsloten is. De provinciale autowegen N209 (Rotterdam – Rijnwoude) en N219 (Capelle aan den IJssel – Moerkapelle) liggen naast de historische bouwlinten van de Rottemeren. Vanaf deze wegen is de Rotte steeds bereikbaar via zijwegen. Deze verbindingen tussen stad en land zijn van cruciaal belang als entrees naar het Rottemeregebied. De entrees tot het gebied sluiten qua uitstraling en identiteit onvoldoende aan bij het recreatiegebied om passanten het Rottemeregebied in te trekken. Ook de bewegwijzering naar de Rottemeren toe kan beter. Dit is van belang omdat de Rottemeren vanaf de doorgaande weg aan het zicht onttrokken wordt door bebouwing.

Per fiets en te voet

Vanuit het direct omliggend stedelijk gebied is het mogelijk het gebied te bereiken met de fiets. Wat opvalt, is dat de fijnmazigheid aan fietspaden vanuit Rotterdam groter is dan vanuit de overige omliggende gemeenten. Vanuit de omliggende woonkernen lopen diverse aansluitingen het gebied in. Vooral vanuit Hilleegersberg, Bleiswijk, Ommoord-Zevenkamp en Nesselande kunnen omwonenden direct aanhaken op de wandelpadenstructuur van het gebied. Voor de woonkernen van Bergschenhoek, Zevenhuizen-Moerkapelle en Nieuwerkerk a/d IJssel is de afstand een stuk groter.

Openbaar vervoer

In de omgeving van het werkingsgebied lopen meerdere openbaar vervoer verbindingen. Hoewel het spoor het gebied doorkruist is er geen station aanwezig in de directe omgeving van de Rottemeren. Vanaf de haltes van de Randstadrail en metro is het nog minimaal 20-30 minuten lopen naar het gebied. In de trein, Randstadrail en de metro is het (op specifieke momenten en soms tegen betaling) mogelijk om de fiets mee te nemen. De komst van metrostation Nesselande heeft een positief effect gehad op de bereikbaarheid van de Zevenhuizerplas.

Per boot

Naast een uitgebreid routenetwerk over land speelt ook het water een rol in de toegankelijkheid van de Rottemeren. Het riviertje de Rotte loopt vanaf de oorsprong in het noorden van het werkingsgebied via het recreatiegebied Rottemeren helemaal door tot aan de huidige monding van de Rotte, de Leuvehaven. Dit levert een unieke recreatieve waterverbinding van recreatiegebied tot het centrum van Rotterdam. De Rotte is in de Beleidsvisie Recreatietoervaart Nederland 2000 (BRTN) opgenomen als ontsluitingswater met doorvaartbeperkingen. De Rotte en Rottemeren zijn voor vaarverkeer verbonden met de Kralingse Plas en de Bergsche Voorplas. Voor vaarverkeer is het mogelijk om via de Rotte naar Rotterdam te varen en aan te sluiten op de Nieuwe Maas. Tevens bestaat er een verbinding naar de Schie toe. Via de Hennipsloot is het mogelijk om met een vaartuig via de Ringvaart naar de sluis vlak voor Moordrecht te varen. Daar is een aansluiting op de Hollandse IJssel.

Bereikbaarheid vanuit groengebieden omliggende gemeenten

De aansluiting van het recreatiegebied Rottemeren op lokale groenstructuren binnen de omliggende gemeenten is voornamelijk slecht. In de gemeente Lansingerland zijn buiten het recreatiegebied Rottemeren vijf andere groengebieden aanwezig. Deze zijn nu nog niet onderling verbonden, maar het beleid ten aanzien van groen en recreatie van de gemeente Lansingerland zet er wel op in om dit in de toekomst te bewerkstelligen. De groenstructuur binnen de gemeente Zuidplas zal de komende jaren integraal worden meegenomen in de ontwikkeling van de Zuidplaspolder.

Bereikbaarheid vanuit andere groen- en recreatiegebieden

Het noorden van het werkingsgebied van Rottemeren grenst direct aan het in ontwikkeling zijnde Bentwoud, dat tevens een schakel vormt naar de bestaande groenzone Reeuwijkse Plassen en mogelijkheden biedt voor aansluiting richting de Zoetermeerse Plas, De Plas en de Noord Aa. Via de zuidoosthoek van het recreatiegebied Rottemeren (deelgebied Zevenhuizerplas) is de Groenzoom en het recreatiegebied Hitland te bereiken. Vanuit de zuidwesthoek van het recreatiegebied (deelgebied Lage Bergse Bos) is middels de verder te ontwikkelen Noordas van Rotterdam de bestaande groenzone Midden-Delfland bereikbaar.

2.2.3 Bekendheid

Bekendheid geeft aan in hoeverre (potentiële) recreanten bekend zijn met de Rottemeren en de voorzieningen van het gebied. Hierbij maken we gebruik van de gegevens van het recreatieonderzoek

De Rottemeren wordt jaarlijks ongeveer 2,6 miljoen keer bezocht. Het gebied heeft vooral lokale en regionale aantrekkingskracht. Verreweg de meeste bezoekers aan de Rottemeren komen uit een straal van 10 km rond de recreatiegebieden. Zo'n 40% van de bezoekers van de Rottemeren is afkomstig uit de gemeente Rotterdam. Zij komen vooral uit het noordoostelijk deel van die stad. Ook komen veel bezoekers uit Zevenhuizen, Bergschenhoek, Capelle aan den IJssel en Bleiswijk. Deze plaatsen hebben allen een aandeel van zo'n 6%. Verder komen uit Berkel en Rodenrijs en uit Zoetermeer 5% van het totale aantal bezoekers. Nagenoeg alle bezoekers zijn afkomstig uit Zuid-Holland.

Uit het groenonderzoek Rotterdam 2008 blijkt de Rottemeren als geheel en het Hoge Bergse Bos in het bijzonder relatief hoge rapportcijfers krijgen van bezoekers. Dit blijkt ook uit het recreantenonderzoek van G.Z-H, waarin de Rottemeren met een 7,9 gewaardeerd wordt. De belangrijkste drijfveren om de recreatiegebieden te bezoeken zijn om er even tussen uit te zijn (31%), voor de gezelligheid (25%) en voor de sportieve uitdaging (25%). Bezoekers gebruiken het gebied vooral om te fietsen, wandelen, de hond uitlaten en om van de natuur te genieten.

De Rottemeren worden meer door mannen (54%) dan door vrouwen bezocht. Vooral het Hoge Bergse Bos trekt relatief veel jongeren van 13-20 jaar. De Bleiswijkse en Zevenhuizerzoom trekken verhoudingsgewijs meer 50+ers. De bezoekers komen gemiddeld 1 keer per week in de Rottemeren. In de lente en zomer vaker, in de herfst en winter minder vaak.

2.2.4 Bruikbaarheid

Bruikbaarheid omschrijft de mate waarin het aanbod van de Rottemeren aansluit bij de wensen en motieven van bezoekers en potentiële bezoekers. Zowel kwantiteit als kwaliteit is hierbij van belang. Kwaliteit wordt hier geïnterpreteerd als de mate waarin voorzieningen aansluiten bij de recreatievraag. Hiervoor kijken we ook naar de bruikbaarheid van het gebied voor verschillende motiefgroepen. Voor kwantiteit kijken we naar de opvangcapaciteit van het gebied.

Vraag

Omdat veel bezoekers uit aangrenzende woonkernen komen is het belangrijk om in te spelen op de wensen van die bewoners. In de deelgemeenten ten noorden van de Maas wonen relatief veel hoger opgeleiden mensen met een zelfbewuste levenshouding (Hillegersberg Schiebroek), die graag actief sporten, maar ook de ouderen met een lager dan gemiddeld inkomen die gesteld zijn op privacy (Prins Alexander), waarbij activiteiten als wandelen, tuinieren en van de natuur genieten belangrijk worden geacht. Juist in de stad wonen de wat jongere 'allesbelevers', waarbij het sociale aspect in de vrijetijdsbeleving een belangrijke rol speelt, zoals het afspreken met vrienden, picknicken en het bezoeken van optredens en festivals. Er zal vooral veel behoefte zijn aan recreatiegebieden met voorzieningen voor motiefgroepen gezelligheid en er even tussen uit. Jongeren en stadsbewoners zullen ook voorzieningen voor motiefgroepen uitdaging en interesse waarderen.

Aanbod

Ligging, inrichting, landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten en beheer en onderhoud bepalen allen mede voor welke motiefgroepen een gebied geschikt is. Het gaat hierbij om het identificeren van de motiefgroepen die het beste bij een gebied of deelgebied passen. Sommige gebieden lenen zich voor meerdere motiefgroepen. Echter, niet alle motiefgroepen zijn goed te combineren. Motiefgroepen 'gezelligheid' en 'opgaan' hebben tegengestelde wensen en laten zich daarom lastig combineren, maar andere motieven gaan vaak wel goed samen, bijvoorbeeld 'interesse' en 'gezelligheid'. De Rottemeren biedt de meeste voorzieningen voor motiefgroepen 'gezelligheid', 'er even tussen uit' en 'uitdaging'.

De Rottemeren is gelegen in de directe omgeving van een aantal woonkernen en vormt landschappelijk een contrast met de stad. Recreanten met motief 'er even tussen uit' willen het idee hebben dat het niet al te druk is. In de Rottemeren is nog voldoende rust te vinden. Het is een groene oase in een stedelijke omgeving. Uit het recreantenonderzoek komt ook naar voren dat veel mensen naar het gebied komen om te wandelen en fietsen en van de rust te genieten. Ook zijn er veel mensen die het gebied gebruiken voor het dagelijkse korte wandeling, bijvoorbeeld met de hond.

Ook recreanten met het motief 'uitdaging' kunnen goed terecht in de Rottemeren. Er zijn verschillende voorzieningen die uitermate geschikt zijn voor uitdagingzoekers, waaronder een klimmuur en de skihelling. De doorgaande padenstructuur wordt veel gebruikt door wielrenners.

Relatief veel recreatieactiviteiten worden ondernomen met motief 'gezelligheid'. De Rottemeren heeft veel van de faciliteiten te bieden die gewaardeerd worden door deze motiefgroep, waaronder voldoende parkeerplaatsen, duidelijke en overzichtelijke padenstructuur, speeltoestellen, picknickbankjes en horeca. De gezelligheidszoeker houdt van gebieden waar veel mensen samen komen.

Recreanten met het motief 'interesse' komen minder aan bod in de Rottemeren. De huidige beheergebieden van het schap zijn vooral doelgericht aangelegde recreatiegebieden met weinig authentieke natuur of cultuurlandschap. Er zijn in het gebied wel kansen om deze motiefgroep te accommoderen. Binnen de nog niet ontwikkelde deelgebieden van het schap is het karakteristieke inversielandschap nog goed zichtbaar. Ook de cultuurhistorische Tweemanspolder met de unieke molenviergang biedt potentie om het gebied aantrekkelijker te maken voor deze motiefgroep. Om de motiefgroep Interesse voor het gebied te interesseren is het wel noodzakelijk dat de ontstaansgeschiedenis van het landschap zichtbaar wordt gemaakt en wordt toegelicht.

De motiefgroep waar de Rottemeren zich het minst voor leent is 'volledig opgaan in de natuur'. Het landschap van de Rottemeren is weinig ruig en natuurlijk. Deze motiefgroep wil zich graag buiten de gebaande paden begeven en gebieden zelf ontdekken. Het deelgebied Nessebos is interessant voor deze motiefgroep. Qua omvang is dit deelgebied echter te beperkt om echt het gevoel van opgaan in de natuur te beleven.

Deelgebieden

De deelgebieden van de Rottemeren hebben ieder sterk een eigen identiteit en voorzieningenniveau. De verschillende deelgebieden zijn daardoor voor verschillende motiefgroepen interessant. In onderstaand overzicht staan de hoofdfuncties van de deelgebieden, en de motiefgroepen waarvoor ze het meest geschikt zijn.

Figuur 2 typering deelgebieden

Deelgebieden	Functie	Recreatiemotieven
Lage Bergse Bos	Routegebonden en stationaire recreatie	Gezelligheid, Er tussen uit
Hoge Bergse Bos	Veel avontuurlijke voorzieningen	Uitdaging, Er tussen uit
Bleiswijkse Zoom	Intensieve recreatie	Gezelligheid, Er tussen uit
Nessebos	Natuurgerichte recreatie	Volledig opgaan
Zevenhuizerplas	Actieve waterrecreatie	Gezelligheid
Zevenhuizerzoom	Extensieve stationaire recreatie in een natuurlijke omgeving	Gezelligheid, Interesse

Opvangcapaciteit

Met behulp van het Terreinbeheermodel (TBM) kan de opvangcapaciteit van de Rottemeren worden bepaald. De opvangcapaciteit is een maat waarmee het aantal mensen dat per dag in een gebied kan recreëren zonder elkaar in de weg te zitten wordt bepaald. Binnen het TBM wordt aan bepaalde doeltypen een opvangcapaciteit gekoppeld, alleen die doeltypen die toegankelijk zijn voor recreanten hebben een opvangcapaciteit. Het gaat hierbij om wegen, paden en waterwegen maar ook om

doeltypen waarbinnen mensen verblijven, bijvoorbeeld een speel- en ligweide. De overige doeltypen worden niet fysiek door de recreant gebruikt en hebben daarom in het model geen opvangcapaciteit.

De Rottemeren wordt gekenmerkt door een hoge paddichtheid en kan daarom relatief veel mensen accommoderen. De opvangcapaciteit van de Rottemeren is 42 personen per hectare per dag. Ter vergelijking, de norm die in het programma Recreatie om de Stad (RodS) gehanteerd wordt voor intensieve recreatiegebieden is 20 personen per hectare per dag. De opvangcapaciteit van de Rottemeren is daarmee relatief hoog te noemen.

De Rottemeren wordt jaarlijks door ongeveer 2,6 miljoen keer bezocht. Uitgaande van 150 recreatiedagen per jaar is dat een bezoekersaantal van 24 personen per hectare per dag. Op een zon- of feestdag met droog en zonnig weer zal het aantal bezoekers per hectare aanzienlijk hoger liggen dan 24 en zal de opvangcapaciteit overschreden worden. Dit betekent dat het op die dagen voor een deel van de bezoekers te druk zal zijn. Het betekent echter ook dat er op de meeste dagen aanmerkelijk minder mensen dan de opvangcapaciteit zullen zijn, en dat er dus voldoende rust te vinden zal zijn.

2.2.5 Betrokkenheid

Naast het schap zijn nog diverse andere partijen betrokken bij of actief in het werkingsgebied. In hoeverre sluit het schapsplan aan bij de wensen en plannen van deze partijen?

Provincie

Door zijn centrale ligging vormt de Rottemeren een belangrijke schakel in het provinciale netwerk van groengebieden. In de Provinciale Structuurvisie (PSV) is het werkingsgebied van het recreatieschap Rottemeren samen met het Bentwoud aangewezen als Provinciaal Landschap. De status Provinciaal Landschap is er voor bedoeld om de gebieden te beschermen en ontwikkelen als recreatief aantrekkelijke en economisch duurzame landschappen.

Gemeenten en hoogheemraadschap

Gemeenten spelen een belangrijke rol in en rond het werkingsgebied. Gemeente Lansingerland is zeer actief op gebied van groen en recreatie en heeft zichzelf een aantal doelen gesteld die goed aansluiten op de doelen van het schap. Zo wordt er in Lansingerland gewerkt aan de realisatie en opwaardering van een netwerk van recreatie- en groengebieden, met aantrekkelijke entrees. Een aantal deelgebieden van het schap vormen onderdeel van deze plannen. De aandacht voor de kwaliteit van de openbare ruimte en groengebieden zien we ook terug in het gebruik van kunst binnen de gemeente. De ambitie van de gemeente om een gevarieerd aanbod voor sport en bewegen aan haar inwoners te bieden wordt ondersteund door het uitgebreide aanbod in de Rottemeren.

Groen en recreatie staan ook hoog op de agenda van gemeente Rotterdam. Groen draagt in belangrijke mate bij aan de levenskwaliteit van deze stad. Rotterdam investeert in onderzoek op het gebied van groen en recreatie, en werkt ook aan de realisatie van nieuwe groengebieden. Binnen het programma Noordas wordt samen met de Stadregio, gemeente Lansingerland en Provincie Zuid-Holland gewerkt aan de inrichting van een aantal nieuwe groengebieden in de omgeving van de Rottemeren.

De gemeente Zuidplas is een in 2010 ontstane fusiegemeente. De gemeente is volop bezig met het opstellen van beleid voor haar nieuwe werkingsgebied, ook op het gebied van groen en recreatie.

In het waterrijke Rottemereengebied speelt uiteraard ook het hoogheemraadschap een belangrijke rol. Er wordt met het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard samengewerkt op het gebied van waterkwaliteit en beheer en onderhoud.

Maatschappelijke partijen

Rond het Rottemereengebied zijn een aantal belangenverenigingen die actief betrokken zijn bij de ontwikkelingen in de Rottemeren. Het gaat hierbij om een aantal bewonersverenigingen die zijn verenigd in de stichting Rotteverband, maar ook om natuur- en vogelwacht Rotta. Deze laatste stichting zet zich in voor natuurbehoud in de Rottemeren, is actief als beheerder van het Koornmolengat en organiseert regelmatig excursies en andere educatieve activiteiten voor belangstellenden.

2.3 Ontwikkelingen en trends

In deze paragraaf volgt een uiteenzetting van de trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op het werkingsgebied van het schap. Het gaat hierbij om ruimtelijke ontwikkelingen, beleidsmatige ontwikkelingen en veranderingen in het domein van de vrije tijd.

2.3.1 Ruimtelijke ontwikkelingen

Bentwoud

In 2016 wil de Provincie Zuid-Holland samen met DLG, Staatsbosbeheer, gemeenten Waddinxveen, Rijnwoude, Zoetermeer en Boskoop en het Hoogheemraadschap van Rijnland een 1300 hectare groot bos- en natuurgebied gerealiseerd hebben. Met de realisatie van het Bentwoud komt er meer ruimte voor openluchtrecreatie in de Randstad en wordt er bovendien een natuurlijke buffer gevormd tegen de verstedelijking richting het Groene Hart.

A13-A16

Om de verkeersdruk op de A13, de A20 en omliggende lokale wegen in Rotterdam te doen afnemen is Rijkswaterstaat van plan een verbindingsweg tussen de A13 en de A16 aan te leggen. De aanleg van deze nieuwe verbindingsweg zal grote gevolgen hebben op het Rottemereengebied, omdat een deel van het tracé door het Lage Bergse Bos zal komen te liggen. Het is nog niet duidelijk hoe het tracé ingepast zal worden binnen het Lage Bergse Bos en welk budget daarvoor beschikbaar is.

Randstad 380 kV

Om de elektriciteitsvoorziening in de Randstad veilig te stellen leggen het Ministerie van Economische Zaken en TenneT een nieuwe hoogspanningsvoorziening aan. Eén tracé van deze voorziening, genaamd Randstad 380 kV, loopt door de Rottezoom en zal de uitstraling van dit open deel van de Rottemeren aantasten.

Veilingweg

Om de A12 te ontlasten zijn er plannen voor het aanleggen van een parallelweg. Deze weg, die ook wel de veilingweg wordt genoemd is bedoeld om de bereikbaarheid van de bedrijven en glastuinbouw in de regio Lansingerland - Zuidplas te verbeteren. Een parallelweg langs de A12 zal de bestaande barrière tussen het noordelijk deel en de rest van het werkingsgebied alleen nog maar vergroten.

Noordas Rotterdam

In het gebied ten noorden van Rotterdam (de Noordas) wordt door de Stadsregio Rotterdam, Provincie Zuid-Holland, gemeente Lansingerland en Rotterdam gewerkt aan het versterken van de van de kenniseconomie, het creëren van aantrekkelijke woonomgevingen en de aanleg van natuur en recreatie. Een van de projecten is de Vlinderstrik, een plan voor de aanleg van een 140 hectare groot

groengebied waarmee een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de aansluiting van de Rottemeren op Midden-Delfland.

Zuidplaspolder

De provincie Zuid-Holland werkt samen met haar gebiedspartners aan grootschalige gebiedsontwikkeling in de zuidvleugel van de Randstad, de Zuidplaspolder. In de zuidvleugel moet ruimte zijn voor wonen, werken en infrastructuur maar ook voor natuur, landschap en recreatie. Een aantal deelgebieden uit het werkingsgebied van het schap worden genoemd in de plannen, waaronder de Eendragtspolder, de Tweemanspolder en polder de Wilde Venen. In de interregionale structuurvisie worden deze polders genoemd als onderdeel van een te realiseren groenverbinding tussen het Bentwoud en de Krimpenerwaard.

Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

De KRW is sinds 2000 van kracht en heeft tot doel om binnen de Europese Unie de waterkwaliteit te verbeteren. Voor alle waterlichamen die onderdeel zijn van de KRW is bepaald welke ecologische toestand past bij het watertype en het gebruik daarvan. Om deze ecologische toestand te bereiken is per waterlichaam een maatregelpakket samengesteld. De Rotte, de Rottemeren, de Zevenhuizerplas en de wateren in het Lage Bergse Bos, het Hoge Bergse Bos en de Bleiswijkse Zoom zijn aangewezen als waterlichamen en hebben een maatregelpakket toegewezen gekregen. Goede waterkwaliteit draagt in belangrijke mate bij aan de beleefbaarheid van een gebied.

2.3.2 Uitbreidingen schap

Eendragtspolder

Deze polder van ongeveer 300 hectare wordt door het recreatieschap, de provincie Zuid-Holland, de gemeente Zuidplas en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard omgevormd tot een recreatie- en waterbergingsgebied. Het ontwerp voor de inrichting van het gebied is erop gericht om de openheid van de polder te behouden. Als nieuw groengebied zal de Eendragtspolder een bijdrage leveren aan de Rottewig, een grootschalige groenstructuur in een stedelijke omgeving.

Bleiswijkse Zoom Noord

Ten noorden van het deelgebied de Bleiswijkse Zoom zal eind 2011 een nieuw recreatiegebied van ca. 50 hectare ingericht zijn. Het project wordt uitgevoerd door het Recreatieschap Rottemeren met financiële bijdragen van Provincie Zuid-Holland en Stadsregio Rotterdam en in afstemming met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en de gemeente Lansingerland. Met de inrichting van de Bleiswijkse Zoom Noord wordt een belangrijke schakel in de verbinding naar het Bentwoud gerealiseerd.

Hoekse Park

Het Hoekse Park is recreatiegebied dat wordt aangelegd door het recreatieschap, de stadsregio Rotterdam en gemeente Lansingerland. De eerste fase van het Hoekse Park is al gerealiseerd. De tweede fase bestaat uit het aanleggen van nieuw bos, het realiseren van een raamwerk van fiets-, wandel- en ruitersporen en het aanleggen van verschillende watergangen en -partijen. Ook een uitbreiding van de Golfbaan en de ontwikkeling van de zone langs de Hoekse Kade zijn onderdeel van het project.

2.3.3 Demografische en maatschappelijke ontwikkelingen

Ontwikkelingen in het verzorgingsgebied / demografische ontwikkelingen

De prognoses van het CBS laten zien dat bevolking van de aan het schap deelnemende gemeenten tot 2030 zal toenemen. De bevolking van Rotterdam zal licht stijgen (8%). De ontwikkeling in

Rotterdam loopt daarmee in lijn met groei van de bevolking in de rest van Nederland. Rotterdam wijkt wel af van Zuid-Holland, waar de bevolkingstoename veel sterker is. De bevolking van de gemeenten Zuidplas en Lansingerland neemt sterk toe tot 2030 (respectievelijk 24% en 34%). Dat komt omdat deze gemeenten plannen hebben om het woningaanbod te vergroten om daarmee jonge gezinnen aan te trekken.

Niet alleen de omvang maar ook de samenstelling van de bevolking is relevant voor de ontwikkeling van recreatiegebieden. Rotterdam vergrijsst veel minder dan de rest van de provincie en Nederland. Ook de ontgroening die elders plaatsvindt, vindt niet plaats in Rotterdam. In algemene zin kan gezegd worden dat omliggende gemeenten meer de provinciale en landelijke trend volgen van de ontgroening en de vergrijzing. Lansingerland vergrijsst de komende 20 jaar sterk. Het aantal 65 plussers in de gemeente verdrievoudigt tussen nu en 2040. Ook de gemeente Zuidplas vergrijsst. Er is in beide gemeenten echter geen sprake van ontgroening. Vanwege de woningbouw zal er veel instroom zijn van (jonge) starters en gezinnen met jonge kinderen.

Naast de ontgroening en vergrijzing van de bevolking, is ook het aandeel allochtonen relevant. Het aandeel allochtonen in Rotterdam is momenteel hoog (46%). In 2030 is dat percentage iets teruggelopen naar 41%. Dit weer in tegenstelling tot het beeld van de provincie en de regio Groot Rijnmond. Gemeenten Lansingerland en Zuidplas volgen de provinciale trend wel. In Zuidplas stijgt het percentage allochtonen van 14% in 2010 naar 23% in 2030 en in Lansingerland van 14% in 2010 naar 17% in 2030 (CBS, 2010).

Gevolgen

Het aantal 65-plussers in het verzorgingsgebied van de Rottemeren neemt de komende 20 jaar sterk toe. Dit heeft gevolgen voor de vraag naar buitenrecreatie in de Rottemeren. 65 plussers hebben in vergelijking met andere leeftijdsgroepen relatief veel vrije tijd. Deze leeftijdsgroep wandelt en fietst relatief veel. Voor de Rottemeren is het belangrijk om op deze toenemende vraag in te spelen. Niet alleen door het aanbod binnen het beheersgebied op orde te houden en te werken aan het verbeteren van de verbindingen binnen het gebied maar ook door te werken aan verbindingen met andere groengebieden in de regio.

De toename van het aantal 65 plussers biedt ook kansen voor de zorg in combinatie met groen en recreatie. Uit onderzoek is gebleken dat groen in belangrijke mate bijdraagt aan welzijn en gezondheid. Zorg kan bovendien een goede economische drager zijn voor de gebieden.

Uit de demografische cijfers blijkt dat allochtonen een groot aandeel vormen van het verzorgingsgebied van de Rottemeren. Voor Rotterdam geldt zelfs dat bijna de helft van de bevolking allochtoon is. Allochtonen zijn daarmee een belangrijke doelgroep van de Rottemeren. Allochtonen zijn een zeer diverse doelgroep, die niet alleen uit veel verschillende nationaliteiten bestaat maar ook uit verschillende generaties migranten, die ieder hun eigen recreatievoorkeuren hebben. Ondanks deze diversiteit zijn er toch een aantal recreatievoorkeuren die doorgaans aan allochtonen worden toegeschreven. Zo blijkt uit onderzoek dat allochtonen de natuur en het Nederlandse cultuurlandschap lager waarderen dan autochtonen. Allochtonen hebben vaker een voorkeur voor een functioneel landschap. Veiligheid en overzichtelijkheid zijn belangrijke aspecten van gebieden. De Rottemeren, een doelbewust aangelegd overzichtelijk recreatiegebied sluit daarom relatief goed aan op de belevingswereld van allochtonen.

Uit onderzoek blijkt verder dat allochtonen groengebieden buiten de stad minder bezoeken dan autochtonen. Een deel van de Rottemeren is echter goed bereikbaar vanuit de stad. Het verbeteren

van de toegankelijkheid per openbaar vervoer kan de bezoekfrequentie waarschijnlijk nog verder verhogen.

Wandelen en fietsen zijn de meest populaire vormen van buitenrecreatie onder autochtone Nederlanders. Allochtonen wandelen en fietsen opmerkelijk minder. Groengebieden worden door allochtonen juist weer veel gebruikt om te picknicken of te barbecueën. De Rottemeren kan hier op in spelen door hier extra voorzieningen voor aan te leggen. Daarbij is het ook van belang om aandacht te besteden aan het hondenbeleid. Honden en picknickende en barbecueënde recreanten gaan niet goed samen.

2.3.4 Recreatieve ontwikkelingen en trends

Recreatietekorten

Onderzoek toont aan dat er in de Randstad grote tekorten zijn aan groene recreatieruimte. Deze tekorten zijn vooral berekend voor wandelen en fietsen. Rotterdam is een van de regio's waar de tekorten groot zijn. Binnen de regio Rotterdam valt op dat de tekorten aan de noordkant het grootst zijn. Hier zijn weliswaar relatief veel plannen voor de aanleg van nieuwe groengebieden, maar vindt tegelijkertijd ook veel woningbouw plaats.

Grotere behoefte aan onthaasten

Een steeds kleinere groep werknemers moet de landelijke arbeidsproductiviteit op peil houden. Dit bij een toenemende wereldwijde concurrentie. De druk op diegenen die werken neemt hierdoor toe. Globalisering, informatisering en congestie dragen daarnaast bij aan een gevoel van stress. De behoefte aan ontspanning en het zo goed mogelijk benutten van de schaarse vrije tijd is hierdoor toegenomen. Sinds 2009 uit zich dat in toenemend gebruik van de term 'mindfulness', leven met aandacht in het hier en nu, als tegenhanger van onze jachtige maatschappij. Dit zien we terug in de populariteit van voorzieningen op het gebied van wellness, zoals het Elysium in de Rottemeren.

Herwaardering authenticiteit

De groep recreanten die een bestemming bezoekt vanwege de typische kenmerken van het gebied wordt steeds groter. Zij willen in contact komen met de lokale mensen, lokaal voedsel tot zich nemen en lokale architectuur bewonderen. Gebiedspromotie ontwikkelt zich daarom steeds meer richting de promotie van lokaal cultuurerfgoed en het herontdekken van historische landschappen. Dit gaat alleen op voor verre bestemmingen, ook de waardering van de eigen omgeving wordt groter. Nederlanders die al veel van de wereld hebben gezien, hoeven niet meer zo nodig ver op reis en waarderen de eigen omgeving juist steeds meer. De Rottemeren is niet bij uitstek een authentiek landschap. Toch zijn er elementen die beter voor het voetlicht gebracht kunnen worden waarmee de beleefbaar van het gebied kan worden vergroot. Daarbij valt te denken aan het beter inzichtelijk maken van de Rotte als verbindende factor, het toelichten van de ontstaansgeschiedenis van het inversielandschap en het functioneren van de molenviergang in de Tweemanspolder en het beleefbaar en toegankelijk maken van de Rottezoom en de polder de Wilde Veenen.

Opkomst ICT

Het gebruik van informatietechnologie neemt steeds verdergaande vormen aan. Ook in de vrije tijd neemt het gebruik van elektronica en ICT toe. Dat leidt er enerzijds toe dat er voor het eerst sinds jaren sprake is van een dalende uithuizigheid in de vrije tijd. Anderzijds biedt het gebruik van nieuwe media ook kansen voor recreatiegebieden. Internet heeft de mogelijkheden tot informatieverstrekking aanzienlijk vereenvoudigd. Door een actuele en interactieve website kunnen mensen die het gebied niet kennen snel en gemakkelijk iets over het gebied te weten komen. Regelmatige bezoekers kunnen op de hoogte gehouden worden van ontwikkelingen, activiteiten en evenementen. Ook in de gebieden

biedt het gebruik van ICT kansen. Door GPS routes, digitale informatieborden en dergelijke kunnen de gebieden beter beleefbaar worden gemaakt, ook voor de individuele recreant.

Ontwikkeling totaalconcepten

De hoeveelheid beschikbare vrije tijd van werkende Nederlanders staat onder druk. Dat leidt echter niet tot een meer selectieve vraag. In steeds minder tijd willen recreanten steeds meer beleven. Dit maakt dat er een toenemende vraag is naar totaalconcepten. Het gaat hierbij zowel om een clustering van voorzieningen binnen een gebied van sport, horeca, natuur, wellness, als om georganiseerde vrijetijdsarrangementen waarbij voorzieningen uit een regio worden gecombineerd tot een beleving.

2.4 Hoofdpogaven

2.4.1 Beschikbaarheid

Uitbreiden aanbod

Om aan de recreatievraag in de regio en in de provincie te kunnen voldoen blijft het nodig om nieuwe recreatiegebieden te ontwikkelen binnen het werkingsgebied. Door de Rottezoom en Polder de Wilde Venen toegankelijk te maken voor recreanten kan een belangrijke bijdrage worden geleverd aan het oplossen van recreatietekorten in de regio.

Zonering van noord naar zuid

Met uitzondering van het Koornmolengat en de commerciële voorzieningen is het hele Rottemeregebied vrij toegankelijk. Niet alle deelgebieden worden echter even intensief gebruikt. In de buurt van woonkernen is de vraag naar recreatieruimte het grootst en dient de inrichting dan ook intensief te zijn. De gebieden die het schap in de toekomst wil ontwikkelen zoals de Rottezoom en Polder de Wilde Venen liggen verder van woonkernen af en kunnen daarom extensiever worden ingericht. Door deze mix van intensief en extensief ingerichte gebieden biedt het schap bovendien ruimte voor zowel gezelligheidszoekers als rustzoekers.

Zonering van de kern naar de randen

De Rotte vormt de kern van het Rottemeregebied. Veel mensen recreëren langs de Rotte om van de rust en stilte te genieten. Dit is een belangrijke kernkwaliteit van het gebied die behouden moet blijven. Er is echter ook vraag naar meer intensieve delen, commerciële voorzieningen en gezelligheid. Hiervoor is ruimte binnen de deelgebieden, waarbij richting Rotte zo veel mogelijk rust wordt behouden, maar richting de randen van het gebied en nabij de aangrenzende bebouwing wel ruimte is voor intensivering. Deze opgave geldt ook voor de nog te ontwikkelen deelgebieden polder Wilde Venen en de Rottezoom. Nabij de Rotte zullen deze deelgebieden een extensief karakter moeten krijgen, maar dichterbij de bebouwing is er ruimte voor een meer intensieve inrichting en commerciële voorzieningen.

2.4.2 Bereikbaarheid

Entrees versterken

Er zijn geen duidelijke entrees tot het Rottemeregebied. De Rottemeren is door bebouwing aan het zicht onttrokken vanaf de doorgaande wegen rond het gebied. Toevallige passanten worden hierdoor niet uitgenodigd het gebied binnen te treden. Door een aantal aantrekkelijke entrees te creëren zal de uitstraling van het gebied worden versterkt.

Verbinding tussen deelgebieden versterken

Er wordt zeer intensief gebruik gemaakt van het fietspad langs de Rotte. Ook de deelgebieden hebben echter veel te bieden voor routegebonden recreanten. Er zijn echter relatief weinig

verbindingen tussen het fietspad langs de Rotte en de deelgebieden. Deze verbindingen zijn bovendien niet altijd goed bewegwijzerd. Een bezoek aan de deelgebieden is daarom lang niet altijd onderdeel van een tocht door de Rottemeren. Door de verbindingen tussen het pad langs de Rotte en de deelgebieden te versterken kunnen recreanten die langs de Rotte recreëren verleid worden om ook de deelgebieden te bezoeken. Hiermee wordt de druk op het fietspad langs de Rotte verlicht en wordt recreanten meer variatie in routes geboden.

2.4.3 Bekendheid

Versterken identiteit Rottemeren

De Rottemeren heeft al een sterke identiteit, maar er zijn kansen om deze nog verder te versterken. De kracht van het Rottemeregebied ligt in de Rotte. De aanwezigheid en beleefbaarheid van de Rotte draagt in belangrijke mate bij aan de aantrekkelijkheid van de Rottemeren. Doordat alle deelgebieden rond de Rotte zijn gelegen is de Rotte bovendien een belangrijke verbindende factor. Mede door de Rotte vormen de verschillende deelgebieden toch een eenheid. Uniek is ook dat vrijwel de hele Rotte binnen het werkingsgebied van het schap valt. Vanaf haar oorsprong in de polder Wilde Venen verbindt de Rotte de Rottemeren met de stad Rotterdam. Door het concept 'de Rotte van oorsprong tot dam' nader uit te werken kan de identiteit van de Rottemeren worden versterkt.

Behoud Identiteit binnen een Provinciaal Landschap

De Rottemeren is een gebied met een sterke lokale en beperkt regionale uitstraling. Provincie Zuid-Holland heeft de Rottemeren aangewezen als onderdeel van het te ontwikkelen Provinciaal Landschap Rottemeren-Bentwoud. De provincie zet in op de bescherming en ontwikkeling van Provinciale Landschappen omdat deze gebieden een provinciaal belang dienen. Het is daarom aannemelijk dat de ontwikkeling van een Provinciaal Landschap er toe zal leiden dat de bekendheid van de Rottemeren wordt vergroot en dat ook het verzorgingsgebied zal groeien. Dit biedt kansen voor de Rottemeren, maar het is ook belangrijk voor de Rottemeren om haar eigen identiteit te behouden binnen de provinciale groenstructuur.

Bekendheid van het schap behouden en versterken

Er zijn veel ontwikkelingen en plannen die van invloed kunnen zijn op de bruikbaarheid en uitstraling van de Rottemeren. Het schap zit daarom bij veel trajecten aan tafel om mee te praten over ruimtelijke ontwikkelingen binnen het werkingsgebied en om haar belangen daarin te vertegenwoordigen. Het is belangrijk dat de zichtbaarheid van het schap dusdanig is en blijft dat het schap wordt beschouwd als essentiële gesprekspartner bij ontwikkelingen in het gebied en ook op bestuurlijk niveau is vertegenwoordigd.

2.4.4 Bruikbaarheid

Vraaggericht werken

Het recreatieschap besteedt veel aandacht aan de wensen van de recreant. Het schap werkt continue aan een zo goed mogelijke aansluiting van het aanbod bij de wensen van de recreant. Door te werken met motiefgroepen zijn nieuwe inzichten verkregen waarmee het huidige en toekomstige aanbod nog beter op de vraag kan worden afgesteld. De Rottemeren biedt veel voorzieningen voor motiefgroepen gezelligheid, er tussen uit en uitdaging. Er zijn volop kansen om ook motiefgroep interesse voor de Rottemeren te interesseren. Hiervoor moeten de cultuurhistorische landschappen en elementen die de Rottemeren rijk is beter beleefbaar en toegankelijk worden gemaakt.

Verbeteren aansluiting andere groengebieden

Door de verbinding van de Rottemeren met andere groengebieden en binnenstedelijk groen te verbeteren kan de bruikbaarheid van de Rottemeren worden vergroot. De Rottemeren is een gebied

van redelijk beperkte omvang. Hoe beter de aansluiting met andere groengebieden, hoe meer opties de routegebonden recreant heeft om te variëren. Door de aansluiting met nabijgelegen groen- en recreatiegebieden te verbeteren, waaronder het Bentwoud en Hitland zal een groenstructuur ontstaan met een veel groter bereik en bruikbaarheid dan de Rottemeren alleen.

Opvangcapaciteit vergroten door uitbreiding

De Rottemeren heeft een relatief hoge opvangcapaciteit, maar in de regio zijn grote tekorten aan groene recreatieruimte. Omdat de bevolking in het verzorgingsgebied tot 2030 verder zal toenemen, blijft het nodig om meer recreatiemogelijkheden te creëren. De Rottemeren heeft een belangrijke rol als stedelijk uitloopgebied en wordt veel gebruikt door recreanten met het motief 'er even tussen uit'. Deze motiefgroep vindt rust en ruimte heel belangrijk. Met de huidige inrichting is die rust en ruimte nog voldoende te vinden in de Rottemeren. Een verhoging van de opvangcapaciteit in de huidige deelgebieden zal echter leiden tot verminderde kwaliteit. De gewenste extra opvangcapaciteit zal daarom vooral gezocht moeten worden in gebiedsuitbreiding.

Nieuwe economische dragers van het gebied

Bij de inrichting nieuwe gebieden moet gezocht worden naar nieuwe manieren om beheer en onderhoud te financieren. Commerciële voorzieningen kunnen in belangrijke mate bijdragen aan de bruikbaarheid van gebied. Daarnaast leveren zij het schap geld op waarmee beheer en onderhoud kan worden betaald. Het is belangrijk dat commerciële voorzieningen bijdragen aan de uitstraling en kwaliteit van de deelgebieden.

2.4.5 Betrokkenheid

Samenwerken met belanghebbenden

Het schap hecht veel waarde aan de contacten met recreanten, omwonenden en andere belanghebbenden. De input van belanghebbenden is belangrijk bij beleid en uitvoering. Belanghebbenden worden daarom betrokken bij het opstellen van belangrijke beleidsstukken zoals dit schapsplan. Het is de opgave nieuwe manieren van samenwerking te ontwikkelen en meer recreanten bij het werk van het schap te betrekken, bijvoorbeeld door de inzet van ICT. Ook wordt gezocht naar nieuwe vormen van samenwerking, bijvoorbeeld op het gebied van beheer.

Hoofdstuk 3 Visie

3.1 De Rottemeren in 2030

Aan bestuurders en belanghebbenden is gevraagd hoe de Rottemeren er in 2030 uit moet zien. Dat levert het volgende streefbeeld op:

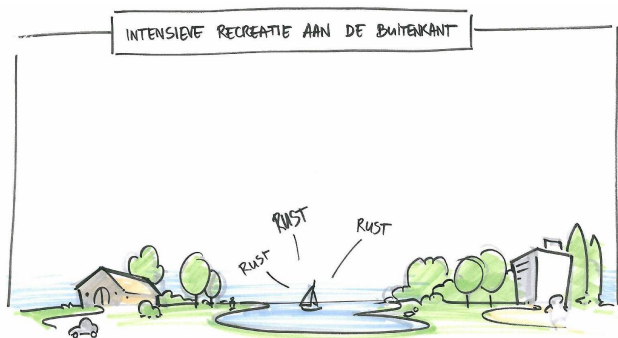
In 2030 is het beheergebied van de Rottemeren uitgebreid met verschillende deelgebieden. Doordat de deelgebieden Rottezoom en Polder Wilde Venen ontwikkeld zijn voor recreatie zijn ze als waardevolle groengebieden behouden gebleven. De Tweemanspolder heeft zijn agrarisch karakter behouden, maar is met wandel- en fietspaden toegankelijk gemaakt voor recreanten. De recreant kan er genieten van de unieke molenviergang. De kernkwaliteiten rust en ruimte zijn gewaarborgd in de Rottemeren en zijn te vinden in het hart van het gebied, rond de Rotte. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen voor gezelligheidszoekers en voor sport en spel. Deze voorzieningen zijn te vinden aan de randen van het gebied, nabij de omliggende bebouwing. De aanwezige commerciële voorzieningen dragen bij aan de bruikbaarheid en uitstraling van het gebied. Het Bentwoud is aangelegd en sluit aan op het Rottemeregebied. Hiermee is een omvangrijk aaneengesloten groen- en recreatiegebied ontstaan, dat belangrijk is voor de hele regio. Er zijn goede wandel-, fiets- en vaarverbindingen met lokale en regionale groengebieden en de omliggende woonkernen. De recreant kan recreëren langs de Rotte vanaf de oorsprong tot in Rotterdam. De Rottemeren heeft een duidelijke identiteit en wordt in samenwerking met gebiedspartners gepromoot onder de paraplu van het concept 'de Rotte, van oorsprong tot dam'.

Om dit streefbeeld te realiseren zijn drie thema's uitgewerkt waaraan de komende jaren gewerkt moet worden. Het betreft een ruimtelijke en conceptuele uitwerking van het thema 'de Rotte van oorsprong tot dam', 'het behoud van open gebieden' en 'verbinden en verknopen'.

3.2 De Rotte, van oorsprong tot dam

Een oase van rust in een verstedelijkt gebied

Het concept 'de Rotte van Oorsprong tot Dam' wordt als identiteitsdrager van de Rottemeren ontwikkeld. De Rotte vormt de slagader van het gebied. De recreant die rust zoekt vindt dit aan de

oevers en kades van de Rotte. De deelgebieden rond de Rotte vormen een buffer naar de omliggende bebouwing, die extensief is ingericht aan de kant van de Rotte maar intensiever mag zijn richting de stedelijke contouren. Via duidelijke entrees betreedt de recreant het gebied. Vanuit de deelgebieden heeft de recreant voldoende mogelijkheden om bij de oevers van de Rotte te komen.

Van extensieve polder tot wereldstad

Binnen het werkingsgebied van de Rottemeren is er een overgang van rustige naar meer intensief gebruikte deelgebieden. De oorsprong van de Rotte is gelegen in een zeer extensieve, open agrarische polder. Van dit open poldergebied loopt de Rotte naar parkachtige recreatiegebieden om uiteindelijk uit te monden in de wereldstad Rotterdam. Langs de loop van de Rotte zijn diverse elementen te herkennen die kenmerkende momenten in de ontstaansgeschiedenis van de Rottemeren zichtbaar maken.

Beleefbaar maken ontstaansgeschiedenis

Het klassieke polderlandschap dat binnen het werkingsgebied aanwezig is biedt volop kansen om recreatief te ontwikkelen. Authenticiteit staat de laatste jaren volop in de belangstelling van recreanten. De Rottemeren heeft veel elementen waarmee het verhaal van de ontstaansgeschiedenis verteld kan worden. Het inversielandschap is goed zichtbaar, de polders liggen laag ten opzichte van de Rotte. Het Koormmolengat is niet bemaald en laat daarmee zien hoe hoog de polders aanvankelijk lagen. Ook de molenviergang die het cultuurhistorisch topgebied de Tweemanspolder droog hield is nog in vol ornaat te bewonderen. Door de ontstaansgeschiedenis toe te lichten en voor het voetlicht te brengen is het gebied aantrekkelijk gemaakt voor het recreatiemotief Interesse.

Eenheid en diversiteit

De bestaande recreatiegebieden hebben ieder hun eigen identiteit en spreken ook andere doel- en motiefgroepen aan. Er is echter ook veel samenhang tussen de deelgebieden. Alle deelgebieden dragen bij aan het concept 'van oorsprong tot dam'. Dit concept wordt nader ingevuld door de nog open gebieden Rottezoom en Polder Wilde Venen te ontwikkelen tot extensieve en open recreatiegebieden en de Tweemanspolder te behouden als agrarisch gebied met recreatief medegebruik. De oorsprong van de Rotte, gelegen in de Polder Wilde Venen, moet voor recreanten per fiets, te voet of per kano te bereiken zijn. De rust en kleinschaligheid van de oorsprong moet daarbij behouden blijven. Bij de inrichting van de nieuwe deelgebieden wordt vooral gekeken naar de kwaliteiten die ze al herbergen. De nieuwe deelgebieden krijgen daarmee een heel andere uistraling dan de al eerder ingerichte deelgebieden.

Marketing en communicatie

Het concept 'de Rotte, van oorsprong tot dam' valt zowel fysiek als conceptueel weer te geven en maakt het gebied tot iets unieks. Het concept is uitstekend te gebruiken om het Rottemeregebied te promoten. Het schap wil het concept 'de Rotte, van oorsprong tot dam' in samenwerking met diverse gebiedspartijen uitwerken tot een kansrijks thema voor gebiedspromotie. Hierbij kan gedacht worden aan het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, de beheerders van de molens, het Comité Rotte-Dam en de ANWB.

3.3 Behoud van open gebieden

Er is veel waardering voor de open en extensieve deelgebieden binnen het werkingsgebied van het schap. Deze gebieden zijn echter beperkt toegankelijk en beleefbaar. Het schap heeft, binnen de planologische kaders die de territoriumgemeenten daarvoor bieden, de ambitie om deze deelgebieden te ontwikkelen tot open, extensieve recreatiegebieden of agrarische gebieden met recreatief medegebruik. Een parkachtige inrichting, zoals is toegepast in eerder aangelegde deelgebieden past niet bij deze gebieden. Binnen de nog te ontwikkelen deelgebieden is er ook ruimte voor natuurontwikkeling.

Tweemanspolder

De Tweemanspolder is een droogmakerij aan de Rotte en werd oorspronkelijk bemalen door de aanwezige molenviergang. De Tweemanspolder is in de provinciale structuurvisie aangewezen als cultuurhistorisch topgebied. Het karakter van deze polder, met hoge polderdijken, rationele polderverkeveling en de molenviergang dient behouden te blijven. Doordat de polder laag ligt ten opzichte van de Rotte voelt de polder heel beschut. Het is de wens van het schap om de polder in samenwerking met agrariërs en andere belanghebbenden te behouden als agrarisch gebied, maar met recreatief medegebruik. Hiervoor moet de

polder moet toegankelijk worden gemaakt voor wandelaars en fietsers. De rol van het schap is die van een actieve samenwerkingspartner voor gemeente, agrariërs en andere maatschappelijke partijen, waarbij behoud van de open ruimte rond de molenviergang de gemeenschappelijke opgave is.

Polder Wilde Venen

Het schap wil dit open agrarisch gebied behouden en het een secundaire functie geven als extensief recreatiegebied. De weidsheid en openheid van het gebied zijn kwaliteiten die daarbij behouden moeten blijven. De openheid van deze polder staat echter onder druk. De kleinschalige landbouw is steeds minder rendabel terwijl er veel vraag is naar ruimte voor functies als wonen en bedrijvigheid. Polder de Wilde Venen is bovendien door Provincie Zuid-Holland aangewezen als zoeklocatie voor extra glastuinbouw. Omdat de oorsprong van de Rotte gelegen is in de polder Wilde Venen heeft deze polder veel potentie om te ontwikkelen binnen het schap. Op dit moment is de oorsprong van de Rotte echter slecht toegankelijk en beleefbaar en zijn er geen recreatieve voorzieningen. Het ontwikkelen van de polder tot extensief recreatiegebied kan een manier zijn om de oprukkende bebouwing en bedrijvigheid af te houden en de bestaande kwaliteiten van het gebied te behouden. Aan de randen van de polder is ruimte voor commerciële voorzieningen.

De rol van het schap is op de eerste plaats die van ontwikkelaar en toekomstig beheerder voor de realisatie van een recreatieve verbinding naar het Bentwoud en het Groene Hart en het recreatief ontsluiten en benutten van de oorsprong van de Rotte. Op de tweede plaats zal het schap in nauw overleg en samenwerking met de territoriumgemeente actief zoeken naar mogelijkheden om het westelijk deel van deze polder recreatief te ontwikkelen. Hierbij wordt primair gezocht naar externe financiële middelen en naar samenwerkingspartners.

Op de derde plaats zal het schap een actieve samenwerkingspartner voor gemeente, agrariërs en andere maatschappelijke partijen zijn, waarbij behoud van de open ruimte en de recreatieve benutting daarvan de gemeenschappelijke opgave is.

Rottezoom

De Rottezoom is gelegen aan de noordzijde van de A12. De A12 vormt op dit moment een belangrijke barrière in het Rottemeregebied. Het is echter de wens van het schap om ook aan de noordzijde aantrekkelijke recreatiegebieden aan te bieden. De Rottezoom grenst aan gemeente Zoetermeer en het Bentwoud en vormt daarmee een belangrijke schakel in de gewenste verbinding met het Bentwoud. De ontwikkeling van de Rottezoom biedt daarmee kansen om gemeente Zoetermeer bij het schap te betrekken. De Rottezoom is een agrarisch gebied dat nog niet is ingericht voor recreatie. Net als in polder de Wilde Venen staat het huidige gebruik van deze polder onder druk. Om het gebied als groene buffer te kunnen behouden zal het schap zich in moeten zetten om het gebied in te richten tot recreatiegebied. Aan de randen van de polder is ruimte voor commerciële voorzieningen.

De rol van het schap is op de eerste plaats die van ontwikkelaar en toekomstig beheerder als het gaat om het realiseren van de recreatieve verbinding naar het Bentwoud en het Groene Hart en het recreatief ontsluiten en benutten van de oorsprong van de Rotte.

Op de tweede plaats zal het schap in nauw overleg en samenwerking met de territoriumgemeente actief zoeken naar mogelijkheden om deze polder recreatief te ontwikkelen. Hierbij wordt primair gezocht naar externe financiële middelen en naar samenwerkingspartners.

Op de derde plaats zal het schap een actieve samenwerkingspartner zijn voor gemeente, agrariërs en andere maatschappelijke partijen. Het behoud van de open ruimte en de recreatieve benutting daarvan is daarbij de gemeenschappelijke opgave.

Eendragtspolder tweede fase

Binnen deze Schapsplan periode zal in nauw overleg en samenwerking met de territoriumgemeenten een visie worden ontwikkeld over hoe er omgegaan zal worden met de tweede fase van de ontwikkeling van de Eendragtspolder.

3.4 Verbinden en verknopen

Het Rottemeregebied is centraal gelegen ten opzichte van overige groengebieden in de provincie Zuid-Holland. Door deze centrale ligging kan het een rol vervullen in het ruimtelijk verbinden en verknopen van groengebied op regionale schaal. Maar ook op lokale schaal is het thema 'verbinden en verknopen' van toepassing, door de verbinding tussen stedelijke groengebieden en het Rottemeregebied te versterken. Dit kan ruimtelijk, maar ook door het beleid van de schapdeelnemers te verknopen.

Groenblauw netwerk

Door haar centrale ligging is de Rottemeren een belangrijke schakel in het groenblauwe netwerk van de Zuidvleugel. In verband met de vele ruimteclaims in dit deel van het land is het van belang om het Rottemeregebied planologisch veilig te stellen door het te verbinden en verknopen met omliggende en aangrenzende groengebieden, zodanig dat er een robuust groen netwerk ontstaat. Kijkend naar de locaties waar de verstedelijkingsdruk het grootst is, is het voor de Rottemeren van belang om een ruimtelijke verbinding te zoeken met het Bentwoud, het Groene Hart (voornamelijk de Zuidplaspolder en Reeuwijkse Plassen) en via de groenzoom naar Hitland en de Krimpenerwaard. Het versterken van de verbinding met Midden-Delfland wordt door andere partijen opgepakt, waaronder gemeenten Rotterdam en Lansingerland.

Ten aanzien van het blauwe netwerk is het verknopen van de oorsprong van de Rotte naar de Noord Aa en naar het Bentwoud wenselijk. Er zal onderzocht worden of er behalve deze verbinding nog andere verbindingen mogelijk zijn rond het Rottemeregebied. De nadruk zal hierbij liggen op verbindingen voor langzame en stille recreatievaart.

Stad en land verbonden

De verbinding tussen stad en land moet versterkt worden. Niet alleen de bewoners die aan de Rottemeren wonen, moeten het gebied goed kunnen bereiken, ook vanuit de dorps- en stadkernen moet de Rottemeren goed bereikbaar zijn. Het schap zal hiervoor nauw moeten samenwerken met de gemeenten, die hier ook actief aan werken. Een belangrijk doel van het versterken van de verbindingen is ook dat de recreanten uit de deelnemende gemeenten zich beter verspreiden over het gehele Rottemeregebied.

Economisch verknopen

Commerciële voorzieningen binnen het Rottemeregebied dienen zijn bij voorkeur een aanvulling op het groen en de openbare voorzieningen. Commerciële voorzieningen moeten bij voorkeur bijdragen aan de bruikbaarheid en uitstraling van de gebieden en dus meerwaarde creëren voor de recreant. Er is in de Rottemeren ruimte voor nieuwe commerciële voorzieningen, ook in de nog te ontwikkelen deelgebieden Rottezoom en polder de Wilde Venen. Hierbij wordt wel een zoning gehanteerd, waarbij vooral langs de Rotte zeer zorgvuldig wordt gekeken naar de ruimtelijke kwaliteit. Nabij de stadsranden is meer ruimte voor ontwikkelingen op het gebied van leisure, of bijvoorbeeld een hotel. Hiermee kunnen citytrippers die een bezoek brengen aan Rotterdam worden verleid om ook een bezoek aan de Rottemeren te brengen. In het gebied is er ruimte voor ondernemers die met kleinschalige voorzieningen het huidig aanbod aanvullen. Daarbij valt te denken aan een theeschenkerij langs het water, een kleinschalige camperplaats, boerderijkamers (bed & breakfast), trekkershutten of vlotkamperen.

De toegang tot de recreatiegebieden is zoveel mogelijk openbaar en gratis. Inbreuken hierop zijn onder meer mogelijk om een grotere financiële bijdrage aan de beheerslasten mogelijk te maken. Betaald parkeren bij commerciële exploitaties en op dagcampings zijn hierbij te overwegen opties.

Beleid en bestuur

Het Rottemeren bevindt zich in een zeer dynamische omgeving en zal moeten inspelen op de vele ontwikkelingen die op haar af komen. Het gaat hierbij om demografische veranderingen zoals vergrijzing en bevolkingstoename maar ook om plannen van derden. De ontwikkelingen variëren van de aanleg van de A13-A16 tot de aanleg van het Bentwoud. En aantal van deze ontwikkelingen biedt kansen om de uitstraling en bruikbaarheid van de Rottemeren te verbeteren. Andere ontwikkelingen zijn mogelijke bedreigingen voor het schap. Het is zaak dat het schap in deze processen de belangen van het gebied en de recreant vertegenwoordigd.

Hoofdstuk 4 Richtlijnen en Programma

Om de beschreven visie te realiseren zijn richtlijnen en een programma nodig. De richtlijnen vormen voor het Schap de leidraad voor het uitvoeren van ontwikkelingen en het beheer binnen het gebied. Deze gelden zowel voor initiatieven vanuit het Schap zelf, als voor (het meewerken aan) realisatie van initiatieven van derden binnen het werkingsgebied van het Schap.

Een recente ontwikkeling die van grote invloed is geweest op de samenstelling van het programma is het bestuurlijk besluit om de lijn van het Koepelschap Buitenstedelijk Groen ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen te volgen. Dit heeft een bezuiniging van 15% op de totale begroting ten op zichte van de begroting 2010 tot gevolg. Belangrijk uitgangspunt bij de projecten is dan ook dat het Schap het niet in zijn eentje kan en samenwerking zal moeten zoeken met derden om de visie te realiseren. De samenwerking kan zich uiten in het meedenken en -werken in de ontwikkeling en realisatie van het project, maar ook zeker in het beheer en onderhoud van het gerealiseerde.

4.1 Richtlijnen

De richtlijnen zijn niet gekoppeld aan een thema uit de visie. Zij gelden in principe voor alle ontwikkelingen die in het gebied plaatsvinden.

Ruimtelijke richtlijnen

De twee ruimtelijke richtlijnen hebben betrekking op de zonering van zowel bestaande als nieuwe deelgebieden binnen het Rottemeregebied.

Van noord naar zuid gaat het werkingsgebied over van een extensief en open landschap naar een intensiever en dichter, meer gemaakt landschap.

Vanaf de Rotte en Rottemeren (die de kern vormen van het gebied) naar de stadsranden gaat de zonering van extensief en rustig naar intensief en druk.

Richtlijnen voor werkwijze van het schap

Voor de werkwijze van het schap zijn een aantal richtlijnen belangrijk. Nog belangrijker dan voorheen is het vraaggericht werken en samenwerking zoeken met belanghebbenden. Met vraaggericht werken wordt hier bedoeld dat het schap er zorg voor draagt dat het Rottemeregebied zo goed mogelijk aansluit bij de wensen van de recreant die het gebied gebruikt. Dit geldt niet alleen voor de recreatieve inrichting, maar ook voor de nieuwe en bestaande ondernemers in het gebied. Immers, indien het aanbod van een onderneming aansluit bij de wens van de recreant, zal het gebruik van de onderneming en dus de inkomsten stijgen. Het inzichtelijk maken van de wens van de recreant kan op verschillende manier gebeuren. Een voorbeeld is het werken met motiefgroepen of leefstijlen.

Het zoeken van samenwerking met belanghebbenden heeft meerdere kanten. Door belanghebbenden te betrekken bij een project zal niet alleen gebruik gemaakt kunnen worden van hun kennis, ook zal de betrokkenheid bij het gebied hiermee vergroot worden. Daarbij is het van belang dat belanghebbenden ook hun bijdrage gaan leveren in het beheer van onderdelen binnen het recreatiegebied. Zeker voor de onderdelen die voor een specifieke doelgroep zijn, zal het schap niet meer (alleen) voor het beheer verantwoordelijk zijn.

Richtlijnen met betrekking tot het programma

Het programma dat bij dit schapsplan hoort omvat een lijst van projecten die weggezet zijn in de jaarschijven 2013 tot en met 2019. In bijlage XX staat het gehele programma met daarbij de geschatte kosten voor investering en beheer zoals gebruikt bij de financiële meerjarenplanning van het recreatieschap. Ondanks de indeling van de projecten in jaarschijven is flexibiliteit in de start en uitvoer van de projecten gewenst. Ieder jaar bij het opstellen van de Programmabegroting zal bekend zijn, hoeveel financiële ruimte er is, maar ook of er een verschuiving van prioriteit binnen het schap is of dat zich wellicht een kans voordoet waar het schap bij aan kan haken om zo een project te realiseren. Ieder jaar zal dan ook

opnieuw bekeken moeten worden of de projecten die genoemd zijn in de jaarschijf waar de programmabegroting betrekking op heeft, ook daadwerkelijk in dat jaar uitgevoerd kunnen worden of dat er geschoven moet worden met projecten.

4.2 Programma

Het programma dat hoort bij dit schapsplan bevat naast nieuwe projecten ook een aantal projecten die al opgenomen zijn in de financiële meerjarenplanning van het recreatieschap. Deze projecten zijn opgenomen in het programma, omdat zij bijdragen aan het realiseren van de doelen uit de visie. Bij sommige bestaande projecten zijn de einddoelen soberder gemaakt, zodat ze beter binnen de gedachtegang van de ombuigingen passen. Het programma omvat niet alle projecten die opgenomen staan in de financiële meerjarenplanning van het recreatieschap. De overige projecten die opgenomen zijn worden behandeld in paragraaf 4.3 'Overige projecten'.

Het programma is opgedeeld in een basispakket en een pluspakket. Het pluspakket omvat de projecten die verkenningen uitvoeren naar de ontwikkelmogelijkheden van de nog open gebieden en een verkenning naar de mogelijkheden om de blauwe verbindingen uit te breiden. Deze projecten zijn in een pluspakket geplaatst, omdat gezien de huidige financiën van het schap de ontwikkeling van de open gebieden geen prioriteit heeft.

4.2.1 Programma Basis

Bleiswijkse Verlaat

Het Bleiswijkse Verlaat is een Rijksmonument en bevindt zich op de grens van de Bleiswijkse Zoom en de Bleiswijkse Fles aan de Lange Vaart. Uit technisch onderzoek is gebleken dat het object zich in slechte staat bevindt en bij het schrijven van dit schapsplan wordt gekeken wat de kosten zijn als dit object gerestaureerd wordt. Behoud van het verlaat draagt bij aan de cultuurhistorische waarde in het recreatiegebied.

Bleiswijkse Fles

Het nieuw ingerichte deelgebied Bleiswijkse Fles is in 2012 geopend voor recreanten, maar is nog niet geheel afgerond. Zo is het wenselijk om de Rottekade te ontsluiten op de infrastructuur van het veilingenterrein. Tevens zal de bebouwing van het veilingenterrein in de Klappolder landschappelijker worden ingepast, dan nu het geval is.

Beeldverhaal "De Rotte van Oorsprong tot Dam"

Passend in het thema "de Rotte, van oorsprong tot dam" zal in samenwerking met private en publieke partners worden gewerkt aan de voorbereidingen om te komen tot een beeldverhaal. Hiermee wordt de wordingsgeschiedenis van het gebied in beeld gebracht, voornamelijk middels het gebruik van digitale middelen. De beoogde spin off van het project is als volgt:

- verdiencapaciteit van de Rottemeren vergroten
- een duurzaam samenwerkingsverband tussen en met ondernemers, verenigingen en stichtingen in en om het werkingsgebied van de Rottemeren
- promotie dorpskernen en een link naar de stad Rotterdam
- de recreant bij de Rotte vandaan trekken het gebied in
- promoten van de Rottemeren bij de buitenlandse toerist
- de lokale economieën verknopen met het Rottemeregebied

Ombuigingen – Herzieningen parkeerbeleid

Dit onderdeel van de ombuigingen heeft tot doel in kaart te brengen wat de mogelijkheden zijn van betaald parkeren bij dagcampings, commerciële exploitaties en andere parkeergelegenheden. De

mogelijkheid om het beheer en onderhoud van parkeerplaatsen bij exploitaties aan de betreffende ondernemer over te laten wordt hierbij ook meegenomen.

Compensatiewerken Zevenhuizerplas

Dit project bestaat uit twee componenten. Enerzijds beoogt dit project de revitalisering van de westelijke oever, anderzijds is de restauratie van de afgekalfde oever aan de zuidwestzijde een doel. De revitalisering zoals opgenomen in dit programma is versoberd ten opzichte van de plannen van voorgaande jaren. Het speeltoestel zal niet meer gerealiseerd worden. Het toiletgebouw en de fietsenstalling daarentegen wel, mits de zwemlocatie aan de noordwestzijde van de Zevenhuizerplas behouden blijft gezien de ombuigingen die nu nog worden uitgewerkt. Het herstel van de afgekalfde oever zal doorgang vinden zoals beoogd was.

Inrichting Tussenbult

De inrichting van de Tussenbult zal afgerond worden middels de aanleg van een fietsverbinding.

Ombuigingen – Uitvoer maatregelpakket

In 2013 wordt in samenspraak met de maatschappij een maatregelpakket opgesteld, dat moet bijdragen aan de realisatie van deze bezuiniging. Deze maatregelen zullen vanaf 2014 toegepast en uitgevoerd worden, afhankelijk van het nog te nemen bestuursbesluit bij het schrijven van dit schapsplan.

Afronden recreatieve netwerk

Het afronden van het recreatieve netwerk in het werkingsgebied van het schap omvat grotendeels de afronding van de aanleg van de 2^e ring aan recreatieve fiets- en wandelverbindingen in het recreatiegebied. Het betreft de volgende verbindingen:

- Aanleg¹ en upgrade Verlengde Molengangenpad
- Aanleg halfverhard wandelpad van Pekhuisbrug tot 'pad boven Elysium'
- Aanleg halfverhard wandelpad op de kade langs de Eendragtspolder
- Aanleg wandelverbinding om de kern van Zevenhuizen beter aan te sluiten op de Eendragtspolder
- Aanleg asfalt wandel- en fietspad door de Tweemanspolder (noord-zuidverbinding)

De aanleg van deze recreatieve paden zal recreanten de mogelijkheid geven om niet alleen een Rondje Rotte te beleven, maar ook de naastgelegen deelgebieden.

Verbindingen tussen Rotte en deelgebieden versterken

Voor de recreant die het Rondje Rotte maakt, is het niet altijd zichtbaar dat er naast de Rotte en Rottemeren ook andere groene gebieden liggen. Op sommige plekken kan door het opener maken van de beplanting het zicht op de naastgelegen gebieden verbeterd worden, waardoor de recreant ook naar deze gebieden getrokken wordt.

Bewegwijzering

De bewegwijzering in het gebied is verouderd. Daarnaast staan op sommige plekken in het gebied meerdere (externe) bewegwijzeringssystemen bij elkaar. Dit project heeft tot doel om de bestaande bewegwijzering weer bijtijds te maken, onder meer door aan te sluiten op digitaal beschikbare systemen. Speciale aandacht dient uit te gaan aan het verbeteren van de interactie tussen de Rotte/de Rottemeren en de naastgelegen deelgebieden en het versterken van de entrees van het recreatiegebied.

¹ Een deel van de verbinding Verlengde Molengangenpad is reeds een verkeersverbinding. Deze dient echter geschikt te worden gemaakt voor recreatieve fietsers. Dit onderdeel van het traject wordt verstaan onder de Upgrade. Het deel van het traject dat geheel nieuw wordt aangelegd, wordt aangelegd en gefinancierd door de Provincie Zuid-Holland vanuit het Provinciaal Fietspadenplan.

Entrees versterken²

De entrees naar het recreatiegebied moeten verbeterd worden. Het moet duidelijk zijn voor de bezoeker dat er een groot recreatiegebied achter de soms verstedelijkte rand ligt. Door het aanbrengen of juist verwijderen van beplanting kunnen de entrees versterkt worden.

(Commerciële) speelplekken Bleiswijkse Zoom en Lage Bergse Bos

De deelgebieden Bleiswijkse Zoom en Lage Bergse Bos worden in huidig gebruik al vaak bezocht door kinderen en hun ouders. Veelvuldig is verzocht om in deze deelgebieden ook een speelplek te ontwikkelen voor deze kinderen. Het schap zal een initiatief starten waarbij gezocht wordt naar een partij die de ontwikkeling en instandhouding van de speelplek voor zijn rekening neemt.

4.2.2 Programma Plus

Verkenning open gebieden

Het werkingsgebied van het recreatieschap omvat nog 4 open gebieden met momenteel agrarisch gebruik:

- de Tweemanspolder
- Polder Wilde Veenen
- de Rottezoom
- de Eendragtspolder 2^e fase.

Het is niet de wens van het schap om deze gebieden (volledig) op te kopen en in te richten, maar gezien de ligging binnen het werkingsgebied van het schap, ligt er wel het belang om deze gebieden groen te houden en te behoeden voor oprukkende verstedelijking. Passend in de huidige tijdsgeest en de schapsvisie zal dit moeten gebeuren in samenwerking met overige publieke of private partijen. Per open gebied zal een verkenning opgestart worden om te bepalen welke mogelijkheden met welke partijen bestaan.

Verkenning Blauwe Verbindingen

Het verknopen van de oorsprong van de Rotte met de Noord Aa en naar het Bentwoud biedt potenties voor het versterken van het blauwe netwerk, waar de Rotte en Rottemeren onderdeel van zijn. Deze verkenning dient inzichtelijk te maken of, en zo ja, hoe dit verknopen werkelijkheid kan worden. Samenwerking met andere (overheids)partijen is essentieel hierbij.

4.3 Overige projecten

Zoals aangegeven in de inleiding van dit hoofdstuk zijn niet alle projecten, die opgenomen zijn in de financiële meerjarenplanning van het recreatieschap, ook automatisch overgenomen in het programma van voorliggend schapsplan. Deze overige projecten, te weten Nazorg Puinstortvoorzieningen, Eendragtspolder en Hoekse Park, drukken echter wel op de totale financiën van het schap. Deze paragraaf gaat kort in op deze projecten en hoe met deze projecten wordt omgegaan in relatie tot de financiën van het schap en het programma van dit schapsplan.

Nazorg Puinstortvoorzieningen

Binnen het recreatiegebied Rottemeren (deelgebied Hoge Bergse Bos) bevinden zich een viertal puinstortlocaties. Op deze puinstorten is bagger gestort en daarbovenop ligt een leeflaag met de huidige recreatieve inrichting. Integraal beheer van beide storten is noodzakelijk en daarom wordt gezocht naar een oplossing om de milieutechnische nazorg van zowel de puin- als de baggerstort over te dragen aan de

² Het versterken van de entrees bevat meerdere componenten, die onderdeel zijn van andere onderdelen van het schapsplanprogramma, zoals bewegwijzering en beeldverhaal Rotte. Dit project is bedoeld voor het aanpakken van de component beplanting.

Provincie Zuid-Holland. Voordat tot een overdracht gekomen zal worden, is herstel en eventuele herinrichting van de locaties noodzakelijk. Een voorbeeld van zo'n herstel en herinrichting is het project Heuvel B. Bij het schrijven van dit schapsplan is nog niet een totaaloverzicht van het project Nazorg Puinstortvoorzieningen beschikbaar. Omdat het project een eigen voorziening heeft, waaruit meerdere projecten in het kader van herstel en herinrichting plaats moeten vinden, zullen deze projecten ook binnen het financiële kader van de voorziening Puinstorten worden afgewogen.

Eendragtspolder

Het project Eendragtspolder is al in een vergevorderd stadium. Een los eindje binnen dit project is vooralsnog de realisatie van een verbinding over de Ringvaart middels de aanleg van een brug. Door de deelnemende partijen wordt momenteel onderzocht of zij het realiseren van deze verbinding zo belangrijk vinden, dat zij hier geld voor beschikbaar stellen. De Gemeente Zuidplas heeft al een bijdrage van 1 miljoen Euro beschikbaar gesteld en vraagt onder andere aan het recreatieschap om ook een bijdrage te leveren.

Hoekse Park

De aankoop en inrichting van de Kooilaangronden worden in dit project meegenomen. De beheerkosten zoals nu opgenomen in de ingroeiregeling, zijn gebaseerd op de toenmalige ontwikkelingsplannen van het Hoekse Park. Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van de inrichtingsplannen. Voor deze inrichtingsplannen zullen de beheerkosten (opnieuw) berekend worden en zal inzichtelijk worden gemaakt hoe deze zich verhouden met de reeds opgenomen bedragen in de ingroeiregeling.

4.4 Koppeling Programma met thema's van de visie

Het programma van dit schapsplan heeft tot doel om bij te dragen aan de realisatie van de visie, zoals beschreven in hoofdstuk 3. De visie is op te splitsen in 3 thema's. Onderstaande tabel geeft aan, aan welk thema een project uit het programma bijdraagt.

	De Rotte van Oorsprong tot Dam	Het behoud van open gebied	Verbinden & Verknopen
Bleiswijkse Verlaat	X		
Beeldverhaal	X		X
Bleiswijkse Fles	X		X
Ombuigingen	X		
Compensatie ZHP	X		
Inrichting Tussenbult	X		X
Afronden recr. netwerk	X	X	X
Verbindingen versterken	X		X
Bewegwijzering	X		X
Entrees versterken	X		X
(Commerciële) speelplekken	X		X
Verkenning open gebied		X	X
Verkenning blauwe verbinding		X	X

4.5 Omgang met initiatieven van derden

Gedurende het proces van het samenstellen van dit schapsplan zijn door onder meer gebruikers van het recreatiegebied meerdere ideeën naar voren gebracht hoe de visie gerealiseerd kan worden. Zo is er nagedacht over de realisatie van een botenhelling aan de Zuidplas zijde van de Rotte ter hoogte van de botenhelling Zevenhuizerplas, om het mogelijk te maken boten over te hevelen van de plas naar de Rotte. Ook behoorde een 2^e Toeristisch Overstap Punt tot de ideeën, evenals een

kano/roeiroute in de Rotte en Rottemeren, een hardlooppad in het Lage Bergse Bos en een zintuigenpad in het Nessebos. Het Schap neemt niet het initiatief om deze ideeën verder uit te werken, omdat ervoor gekozen is de schaarse beschikbare financiële middelen in te zetten voor projecten met een groter bereik. Indien een andere partij het initiatief wilt nemen om de genoemde voorbeelden of andere initiatieven die een bijdrage zullen leveren aan de realisatie van de visie, te realiseren staat het schap open voor gesprekken om eventuele samenwerking te vinden.

Hoofdstuk 5 Financiële paragraaf

5.1 Kosten Programma

De kosten van het programma zijn investeringskosten en beheerkosten. In de tabel hieronder staat per project de benodigde investering en beheerkosten weergegeven. De investeringskosten zijn exclusief kosten voor grondverwerving. Hiervoor is op dit moment geen inschatting te geven, omdat deze kosten te veel afhangen van de omstandigheden op het moment dat het project start.

Project	Investeringskosten	Beheerkosten	Start project
<i>Basispakket</i>			
Bleiswijkse Verlaat	€ 2.100.000,-	PM	2013
Beeldverhaal	€ 25.000,-	Budgettair Neutraal	2013
Bleiswijkse Fles	€ 84.000,-	PM	2013
Comp. ZHP - Oeverherstel	€ 510.000,-	Budgettair Neutraal	2013
Ombuigingen – Parkeerbeleid	€ 15.000,-	Niet van toepassing	2013
Compensatie ZHP - Revitalisering	€ 154.000,-	€ 8.250,-	2014
Inrichting Tussenbult	€ 75.000,-	€ 1.400,-	2014
Ombuigingen – Omvormingen gebied	PM	PM	2014
Upgrade Verlengde Molengangenpad	€ 182.000,-	€ 2.800,-	2014
Verbindingen versterken	€ 15.000,-	PM	2015
Bewegwijzering	€ 100.000,-	Budgettair Neutraal	2015
Entrees versterken	€ 15.000,-	PM	2015
Wandelpad Pekhuisbrug - Elysium	€ 60.000,-	€ 1.200,-	2015
Wandelpad kade Eendragtspolder	€ 160.000,-	€ 2.400,-	2016
(Commerciële) speelplekken	€ 21.000,-	Budgettair Neutraal	2017
(Commerciële) speelplekken	€ 21.000,-	Budgettair Neutraal	2017
Wandelverbinding Z'huizen – Eendragtspolder	€ 36.000,-	€ 3.600,-	2018
Fiets- en wandelverbinding Tweemanspolder	€ 620.000,-	€ 12.500,-	2018
<i>Totaal:</i>	€ 4.193.000,-	€ 32.150,-	
<i>Pluspakket</i>			
Verkenning Tweemanspolder	€ 7.000,-	Niet van Toepassing	2015
Verkenning EDP 2 ^o fase	€ 14.000,-	Niet van Toepassing	2015
Verkenning Polder Wilde Veenen	€ 7.000,-	Niet van Toepassing	2016
Verkenning Rottezoom	€ 7.000,-	Niet van Toepassing	2016
Verkenning Blauw Netwerk	€ 7.000,-	Niet van Toepassing	2017
<i>Totaal:</i>	€ 42.000,-		

5.2 Onderbouwing financiële dekking programma

De financiële onderbouwing van de dekking van het programma wordt gevormd door de Nota Reserves en Voorzieningen – Recreatieschap Rottemeren.